

לא לשכוח את הפרוקסי: איראן מתכוננת למערכה בכל רחבי האזור

written by אלי קלוטשטיין | 26.07.2026

קשה להגדיר את ההסלמה הצבאית בין ארה"ב לאיראן כהפתעה מרעישת. שני הצדדים הכירו באפשרות שמזכר ההבנות לא ימומש, ושבמקום הפסקת אש יגיעו לכדי החלפת מהלומות ואפילו חידוש מלא של המערכה מהשלב הקודם במלחמה. ניתן להניח כי דרגי הממשל, הצבא והתכנון בארה"ב, כמו גם בישראל, ישבו והתכוננו להתפרצות הלחימה, וכי הכינו תוכניות מבצעיות שונות לרגע כזה בדיוק.

באותה מידה, ברור לחלוטין שגם האיראנים עמלו על הפקת לקחים מהסבב האחרון, תגברו את הגנותיהם, שיפרו וכיוונו את מערכי הירי שלהם, ותכננו את המשך הצעדים שלהם בדרך לאפשרות של מערכה כוללת. אם ארה"ב מתייעצת עם ישראל ומסתייעת בה לצורך בניית תוכנית הקרב שלה, הרי שבצד השני של המשוואה הרפובליקה האסלאמית נשענת על מערך ארגוני השלוחה האזוריים, הפרוקסי, שעל אף המכות הרבות שספגו במהלך שלוש השנים האחרונות עדיין מהווים איום על היציבות והשלום במזרח התיכון.

יחד עם בנות חסותה מבקשת איראן להאריך את המלחמה, לגבות כמה שיותר מחיר מהכלכלה העולמית ולגרום לנשיא ארה"ב להתייאש מהאפשרות לנצח אותה.

למעשה, אפשר לשים אפילו את האצבע על רגע מדויק בעת האחרונה שבו התקבצו יחד בכירי כל ארגוני השלוחה וראשי משמרות המהפכה כדי לדון ביחד באפשרויות השונות שברשותם לקראת הסלמה המאבק מול האמריקנים וישראל. בטקסי הלווייתו של המנהיג העליון עלי ח'מינאי, שנערכה לפני כשבועיים, השתתפו משלחות של החות'ים, חיזבאללה, חמאס והג'יהאד האסלאמי, שיכלו לנצל את המפגש המרגש כדי לתאם ישירות את המשך האסטרטגיה של "ציר ההתנגדות" נגד ארה"ב, מתוך הנחה מעשית שלא ירחק הזמן שהפסקת האש תסתיים.

באותם ימים ממש, כשאירועי ההלוויה נערכו גם בעיראק השכנה, נצפה שם מפקד כוח קודס, אסמאעיל קאא'ני ¹ האיש שמופקד מטעם משמרות המהפכה על ניהול כל ארגוני הפרוקסי האזוריים. הוא הסתודד שם עם כמה מראשי המיליציות, וברור שלא דן איתם בעניינים חשובים כגון מאכלים אהובים או תבניות מזג האוויר העולמיות.

לא סתם לפני חודש ² וגם השבוע, בהצהרה מחודשת ³ הודיע קאא'ני כי הוא והארגונים שעליהם הוא מפקד נאמנים לדרך "ההתנגדות". הוא גם ציין כי "ממצר הורמוז ועד באב אלמנדב, מהמפרץ הפרסי עד ים סוף, תהיה חגורת ביטחון של ההתנגדות". ברור שקאא'ני הוא האיש שאמור לומר דבר כזה מתוקף תפקידו, אך בה בעת זהו רמז בולט למדי על תוכניות המלחמה העתידיות של איראן ⁴ שיתפרסו בכלל החזיתות האזוריות.

יתרה מכך, בשבועיים האחרונים מתרבים הדיווחים על הוראות מפורשות שיוצאות מטהרן לארגוני השלוחה, המעידות על הגברת המוכנות למלחמה כוללת. במקביל, שלל פעולות של ראשי תנועות הפרוקסי מלמדות כי בשטח נעשות פעולות קונקרטיות לקראת הסלמה.

כך למשל, בתקשורת הלבנונית דווח כי חיזבאללה הכין תוכנית של הסלמה צבאית נגד צה"ל, ואף הכשיר את מערכיו לקראת מתקפות נגד יישובים ישראלים בצפון הארץ. בינתיים הארגון ממתין לאור ירוק מאיראן, ומנצל את הזמן כדי לחזק את ביצוריו, מערכי המנהרות והמחבואים שלו, וכן את מצבורי הנשק שלו מצפון ומדרום לנהר הליטאני. לפי טענה באמצעי תקשורת אחר במדינה, ראשי משמרות המהפכה כבר פנו לחיזבאללה והורו לו להיערך "לעימות עצים ונרחב" אם הלחימה עם ארה"ב תסלים.

בעיראק הודיעו גדודי חיזבאללה, אולי הארגון העוצמתי ביותר מבין כלל המיליציות הפרו-איראניות במדינה, כי אם תפרוץ שוב מלחמה וכללת באיראן § "כוחות ההתנגדות" בעיראק ישתתפו בה באופן "מייד וחד-משמעי". הדברים באים, לפי הדיווחים, בעקבות הנחיה שהועברה לכלל המיליציות בבגדד מטהרן, שביקשה מהן להתכונן ל"עימות כולל" באזור.

החות'ים הם גם חלק מהמשוואה הזאת. סוכנות הידיעות רויטרס דיווחה כי ארגון הטרור התימני כבר מתכונן להטיל מצור בפתח הים האדום אם העימות עם ארה"ב מסלים, וכך ביחד עם מצרי הורמוז לאפשר ל"ציר ההתנגדות" לחנוק שניים מנתיבי הים המרכזיים ביותר באזור למעבר נפט וסחורות. בינתיים ממילא החות'ים החלו להטיל מצור, לטענתם, על נמלי סעודיה, כך שהם ערוכים להגביר ולהרחיב את הפעילות הנוכחית שלהם. במקביל, אי אפשר לשלול את האפשרות שהמורדים השיעים בתימן יחזרו לשגר טילים לעבר ישראל, כפי שאירע במהלך המלחמה בעזה, וכפי שבעצם עשו גם בסבב ההסלמה האחרון מול איראן.

בכך לא תמו האפשרויות השונות של "ציר ההתנגדות". גם אם, למשל, יש סבירות נמוכה למדי שחמאס יצטרף לעימות מול ישראל מעזה, אין משמעות הדבר שתאים שונים של הארגון בחזיתות אחרות § לבנון, לדוגמה, אולי גם סוריה או ירדן, ובוודאי ביהודה ושומרון § לא ינסו לפגוע בישראל ובאינטרסים שלה. אחת מהנחות היסוד שלנו צריכה להיות שהארגונים לומדים זה מזה, וכי אם יש לחיזבאללה רחפני סיב בלבנון § סיכוי סביר שגם לשלוחות אחרות של איראן יש אמצעים כאלה. תא של חמאס, מצויד ברחפנים קטלניים, שישב על גבול הבקעה § זה תסריט רע למדי.

במקביל, איראן ושלל הארגונים שהיא תומכת בהם בוודאי ינסו § כשם שהם עושים תמיד, בלי באמת צורך בתירוץ מיותר של מלחמה כוללת § להוציא לפועל פיגועי טרור נגד אינטרסים אמריקניים, מערביים וישראלים בחו"ל. חוליות כאלה נתפסות בכל רחבי העולם כמעט כל העת, אך המוטיבציה שלהם לפעול צפויה להיות גבוהה יותר אם המערכה תתפרץ שוב במלוא עוצמתה.

לעולם אסור לנו לזלזל באיראנים, ובוודאי שאין להוציא מכלל אפשרות אף אחד מהתסריטים

השונים שעומדים על הפרק בניסיון לפגוע בארה"ב ובנו. מכיוון שבמידה רבה המערכה הצפויה תיבחן בשאלה מי יישבר מבחינה כלכלית צבאית קודם, ועד כמה הנזק המצטבר יכאב יותר, תשאף טהרן להפעיל לחץ על ארה"ב ובנות ברית באמצעות הרחבת המלחמה לחזיתות רבות ככל האפשר, תוך פגיעה משמעותית בשווקים הבינלאומיים.

קשה למצוא פתרון לכל אתגר ואתגר שמציבים האיראנים, אך אם נתכונן לכך מראש ונבנה תוכניות מתאימות, נוכל להתמודד עם כך ביתר הצלחה. כדאי לחשוב על כך מראש.

פורסם במעריב, בתאריך 26 ביולי, 2026.

*הדעות המובעות בפרסומי מכון משגב הן על דעת המחברים בלבד.